

Hot item of heet hangijzer?

Diana vd. Eijnden

Blog

Grensoverschrijdend gedrag: kijk niet weg en praat erover

Is het nou een “hot item” of een heet hangijzer? Ik heb het over grensoverschrijdend gedrag. Er wordt veel over gepraat, meningen tieren welig. Van ‘je mag ook niks meer zeggen/doen’ naar ‘die willen we nooit meer zien’. Help dat? Volgens mij niet echt!

Laten we het in elk geval over één ding eens zijn: iedereen moet zich veilig, gerespecteerd en gewaardeerd kunnen voelen. Vooral tijdens je vrijwilligerswerk, zou ik er bijna aan toe willen voegen. Het is nooit fijn als iemand je grenzen (bewust of onbewust) over gaat, en in het ergste geval is het ronduit traumatisch. Je kan niet altijd voorkomen dat het in jouw organisatie ook gebeurt, maar je kan een boel doen om te zorgen dat de kans zo klein mogelijk is dat vrijwilligers of deelnemers zich onveilig of onprettig voelen doordat iemand hun grenzen over gaat. Hoe voorkom je dat? En hoe ga je ermee om als het dan toch gebeurt? Het zijn lastige vragen, het kan nogal ongemakkelijk voelen om er open over te praten, maar wegstaren is geen optie!

Wat is dan grensoverschrijdend?

Wat voor de één een grens over gaat, vindt de ander heel gewoon: een grapje over een bepaalde groep, een opmerking over iemands uiterlijk, grove woorden, iemand (onbedoeld) buitensluiten, een tik op de billen, afijn, je kunt het zelf wel aanvullen. De omgeving maakt een verschil in wat kan; misschien begroeten jullie thuis iedereen met een kus op de mond, maar dat doe je bij je vrijwilligersorganisatie waarschijnlijk niet. Als iemand de grens van een ander over gaat, hoeft dat niet vanuit kwade bedoelingen te zijn, maar is toch altijd vervelend voor die ander. Het is niet zwart wit, soms is het alleen ongemakkelijk, soms is het onveilig, maar soms is het ook echt traumatisch. Dat vraagt ook allemaal om een andere, passende benadering van jou als (mede-)verantwoordelijke in de vrijwilligersclub.

De Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV) schrijft: Maar liefst 80 procent (!) van grensoverschrijdend gedrag gebeurt door een bekende. Wist je dat? Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van (seksueel) gedrag of (seksuele) toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, hetzij opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren. Denk aan discrimineren, schelden, pesten, uitlachen, roddelen, uitsluiten en misbruik maken van een machtspositie. Als organisatie wil je een sociale veilige en gezonde werkomgeving bieden.” (NOV, 2023)

Misschien denk je dat grensoverschrijdend gedrag een nieuw fenomeen is. Dat is het helaas niet. Wel wordt het steeds vaker besproken, geven veel mensen eerder aan dat je over hun grens gaat in plaats van ‘even slikken en weer doorgaan’. Volgens mij is dat iets goeds, is het fijn om te weten als je iemand een onprettig gevoel geeft en je de kans krijgt om je gedrag aan te passen. Goed, maar zeker niet makkelijk, dat begrijp ik wel.

Het gesprek...

Praat, en begin daar nú mee. Is er bij jullie niks aan de hand? Mooi! Het is gemakkelijker om het gesprek met elkaar te voeren voordat er wat aan de hand is. Om in een open sfeer naar elkaar te Luisteren en vragen te stellen. Niet meteen oordelen, maar nieuwsgierig zijn naar elkaars beleving en grenzen. Zo kom je erachter waar jullie het meteen over eens zijn, maar ook waar de verschillen liggen. Dat is nodig om samen tot afspraken te komen waar iedereen zich aan wil houden. Er zijn verschillende methoden om zo'n gesprek te voeren, op de website van In veilige handen [vind je er een paar.](#)

LET'S
TALK

"Praat, en begin daar nú mee."

Heb het ook over hoe je elkaar aan gaat spreken als er (onbedoeld) een grens over gegaan wordt, en hou het daarbij veilig voor iedereen, ook voor degene die weleens een foute grap maakt (of op een andere manier de grens van een ander over gaat). Geef mensen de kans om zich aan te passen aan de afspraken die jullie met elkaar maken. Misschien hebben jullie het er nog nooit zo open over gehad en dat is voor veel mensen spannend. Vraag begrip maar heb ook begrip. Al zijn er ook hier grenzen, afhankelijk van hoe ernstig de grenzen overschreden zijn. Zorg voor jezelf en elkaar in zo'n gesprek, zorg dat de sfeer veilig genoeg is zodat iedereen zich uit kan spreken. Maak het anders gemakkelijker door iedereen diens inbreng op een briefje te laten schrijven en de briefjes te bespreken.....en afspraken maken met elkaar.

"Misschien denk je dat grensoverschrijdend gedrag een nieuw fenomeen is. Dat is het helaas niet."

Je kunt grensoverschrijdend gedrag niet altijd voorkomen, maar je kunt er wel voor zorgen dat de kans zo klein mogelijk wordt. Het is belangrijk dat een bestuur verantwoordelijkheid neemt voor een beleid en/of afspraken rondom grensoverschrijdend gedrag. De afspraken leg je vast in gedragsregels of een gedragscode, zo weet iedereen waar men aan toe is. Zelfs al denk je nu: 'wij kennen elkaar allemaal zo goed dus bij ons gebeurt dat niet', ga er toch mee aan de slag. Zelfs vanuit goede bedoelingen kan één van de vrijwilligers iemands grens over gaan, als je dat kunt voorkomen is dat voor alle partijen alleen maar fijn.

Het lijkt misschien veel gedoe, bij alles wat je toch al moet doen om je vrijwilligersinitiatief draaiende te houden. Maar toch, de mate waarin vrijwilligers en deelnemers zich veilig voelen bij jouw activiteiten is superbelangrijk. Je hoeft het natuurlijk niet alleen te doen! Eindhoven Doet organiseert een [workshop](#) waarin je samen met de deskundige trainer en andere deelnemers aan de slag gaat met een sociaal beleid voor jouw organisatie. In zo'n plan staat wat je doet om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, maar ook hoe je handelt als het toch gebeurt. [Schrijf je meteen samen met één van je collega's in!](#) Heb je nog vragen? Neem gerust [contact](#) met ons op.

"Hot item of heet hangijzer?"

Een hot item of een heet hangijzer? Een heet hangijzer kun je beter niet aanraken, dat wordt gegarandeerd blaren. Dus nee, volgens mij is het bespreken van sociale veiligheid geen heet hangijzer, maar juist het tegenovergestelde (al weet ik niet wat het tegenovergestelde spreekwoord is, [mail me](#) vooral als jij het wel weet).

Het is zeker een gevoelig onderwerp, dat wel. Dat merk ik ook tijdens het schrijven van dit blog, aan hoe ik meer dan anders mijn zinnen overlees, aan hoe ik al een paar keer de handdoek in de ring wil gooien, bang dat ik iets typ wat ik toch niet helemaal zo bedoel, bang dat het me niet lukt duidelijk maken dat grenzen er zijn om gerespecteerd te worden zonder de nuance te verliezen. Het onderwerp is alleen te belangrijk om links te laten liggen. Dus: ga er samen mee aan de slag, samen maken jullie de club nog fijner voor iedereen!

Nu? Ja nu!

Diana van den Eijnden

Meer lezen?

- Eindhoven Doet deed een [kort onderzoek](#) onder Eindhovense organisaties over dit onderwerp.
- In [dit bericht](#) van Eindhoven Doet vind je meer tips.
- Op www.inveiligehanden.nl vind je achtergrondinformatie en veel tips

eindhoven

Jouw steun bij werken met vrijwilligers!

